

Õiguskantsler

Teie 19.10.2023 nr

Meie 22.11.2023 nr 6-4/231643/2305954

Soodustused lasteaia kohatasu maksmisel

Austatud avaldaja

Pöördusite õiguskantsleri poole, sest Teie hinnangul võimaldab Kiili Vallavolikogu 20.02.2020 määrus nr 4 „[Kiili valla koolieelsetes munitsipaallasteasutustes lapsevanema poolt kaetava osa määr ja tasumise kord](#)“ (edaspidi määrus) kohelda lapsevanemaid lasteaia kohatasu maksmisel ebavõrdselt. Leiate, et valla pikaajsete elanike eelistamine soodustuste tegemisel on põhiseadusvastane.

Mõistan Teie seisukohta. Samas on kohalikul omavalitsusel põhiseaduslik õigus otsustada, milliseid soodustusi ja mis tingimustel oma elanikele teha. Seejuures on vallal õigus toetada eelkõige neid lapsevanemaid, kelle sissetulekult makstud tulumaks tuleb kanda valla eelarvesse.

[Määruse](#) § 4 lõike 1 kohaselt teeb vald lasteaia kohatasu maksmisel soodustusi sel juhul, kui lapse ja mõlema vanema elukoht on eelmise kalendriaasta 31. detsembri seisuga rahvastikuregistri andmetel Kiili vallas. Vald teeb oma elanikele järgmisi soodustusi:

- 1) 75% lapsevanema poolt tasutavast osalustasust kuus ehk lapsevanem tasub kohatasu lapse eest 15% Vabariigi Valitsuse kehtestatud palga alammäärast;
- 2) kui ühest perekonnast käib lasteasutuses üheaegselt kaks last, siis teise lapse eest on soodustus 50% osalustasust kuus ehk 10% Vabariigi Valitsuse kehtestatud palga alammäärast;
- 3) kui ühest perest käib lasteasutuses üheaegselt kolm või enam last, siis kolmas ja iga järgnev laps on osalustasust vabastatud;
- 4) perele, kus on eestkostel või hooldamisel laps, kehtib osalustasu vabastus eestkostel või hooldamisel olevale lapsele.

Lasteaiakoha eest ei tohi võtta rohkem tasu, kui seadus ette näeb. Vanemate makstav kohatasu ühe lapse eest ei või ületada 20 protsenti Vabariigi Valitsuse kehtestatud [palga alammäärast](#) (vt [KELS](#) § 27 lg 3).

Kuigi vald peab pakkuma oma elanikele lasteaiateenust, ei kohusta seadus tegema kohatasu maksmisel soodustusi. Seega on lasteaia kohatasu soodustuste tegemine vabatahtlik soodustus, millega vald soovib mõjutada inimesi end aasta lõpuks valla elanikuks registreerima ja seeläbi

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

aitama kaasa valla tulude suurendamisele (vt RKPJKo 08.03.2011, [3-4-1-11-10](#), punktid 58, 63 ja 64).

Lasteaia kohatasu soodustusega soovitakse hoida või suurendada kohaliku omavalitsuse elanike arvu. Kohaliku omavalitsuse rahastamise süsteem on kujundatud selliselt, et omavalitsuse üks märkimisväärne tulullikas on tema elanike makstav tulumaks (vt [tulumaksuseaduse](#) § 5 lg 1 p 1; lg 2). Tulumaks laekub osaliselt kohaliku omavalitsuse eelarvesse ning sellest rahast on kohalikul omavalitsusel võimalik kohalikele elanikele teenuseid osutada.

Kohalik omavalitsus on selgelt huvitatud, et kohalikud elanikud registreeriks end sellesama omavalitsuse elanikeks enne 1. jaanuari. Kui elanik registreerib end valla elanikuks pärast 1. jaanuari, siis tema tulude pealt kohalikele omavalitsusele samal aastal tulumaksu ei laeku. Vallal on vaja teada oma elanike arvu ka selleks, et vald saaks paremini oma ülesannete täitmist planeerida.

Riigikohus on sarnasel juhtumil pidanud erinevat kohtlemist põhiseaduspäraseks, sest kohalik omavalitsus on PS §-s 12 sätestatud võrdse kohtlemise nõudega seotud vabamalt, kui tegemist ei ole toetuste või teenustega puudust kannatavatele inimestele ega seesuguse toetuse või teenusega, mida inimene saaks omavalitsuselt omavalitsusel lasuva kohustusliku ülesande tõttu nõuda (RKPJKo 08.03.2011, [3-4-1-11-10](#), punktid 62 ja 66). Niisiis saab lapsevanemate erinevat kohtlemist kohatasu soodustuse saamisel sõltuvalt elukohaandmete registreerimise ajast pidada põhiseaduspäraseks.

Kiili valla soodustusi on võimalik saada ka üksikvanemal, kes tõendab, et ta kasvatab last üksinda (määruse § 4 lg 2). Vald rakendab soodustust Kiili valla elanikuks registreeritud lapse vanemale ka sel juhul, kui kahe või enama lapsega pere üks laps käib mõne muu kohaliku omavalitsuse lasteaias, eralasteaias või lapsehoius (määruse § 4 lg 3).

Kui tunnete, et Teil on lasteaia kohatasu maksmisega raskusi, saate vallavalitsusele oma murest teada anda.

Loodan, et neist selgitustest on abi.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise